

БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Булган аймгийн Сайхан сумын цэцэрлэгийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: БУА-2024/175/-НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Булган аймаг 2024 он	Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор: Б.Эрдэнэ Утас: 70342580 Цахим хаяг: erdeneb@audit.gov.mn Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол Утас: 70342716 Цахим хаяг: enkhtsoodolj@audit.gov.mn “Бэйкер Тилли Далайван Аудит” ХХК-ийн Орхон аймаг дахь салбарын захирал: Д.Мягмарсүрэн Утас: 99030170 Цахим хаяг: dalaivan.orkhon@gmail.com “Бэйкер Тилли Далайван Аудит” ХХК-ийн Орхон аймаг дахь салбарын Аудитор: Б.Пүрэвсүрэн Утас: 99921600 Цахим хаяг: dalaivan.orkhon@gmail.com
--	---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

**БУЛГАН АЙМГИЙН
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант баг, Булган сум, Булган аймаг, 63082
Утас/Факс:7034-2580
E-mail:bulgan@audit.gov.mn

2024.02.23 № 99

танай _____ ны № _____ т

САЙХАН СУМЫН ЦЭЦЭРЛЭГИЙН
ЭРХЛЭГЧ Э.БААСАНХҮҮ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Сайхан сумын цэцэрлэгийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Сайхан сумын цэцэрлэгийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант онд Төрийн албан хаагчдын цалин хөлс нэмэгдсэн ба улсын төсвөөс 374,170.9 мянган төгрөгийн санхүүжилт, орон нутгийн төсвөөс 35,530.3 мянган төгрөгийн нийт 409,701.2 мянган төгрөгийн санхүүжилт авсан нь өмнөх онтой харьцуулахад 116,718.2 төгрөгөөр буюу 28 хувиар өссөн байна.

Аудитын гол асуудал

Боловсролын байгууллага гүйцэтгэлд суурилсан төсвөөр санхүүжүүлэх болсноор сургуулийн өмнөх боловсрол олгох хөтөлбөрөөс хэрэгжүүлэх арга хэмжээ 7 болж зардлын зүйл анги багасаж, ихэнх зардал бараа үйлчилгээний бусад зардлаас зарцуулах болсон байна.

006020232

Байгууллагын 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг арван зорилтын хүрээнд дөчин дөрвөн арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, батлуулсан бөгөөд гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг 89.5 хувийн биелэлтэйгээр дүгнэгдсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ. 2023 онд нүүдлийн гэр цэцэрлэгийн арга хэмжээний хүрээнд хамран сургах тойргийн 2-5 насны 2475 хүүхдийг 21 хоногийн хугацаанд хамруулсан ба уг арга хэмжээний хүрээнд 13,541.6 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг зарцуулсан байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

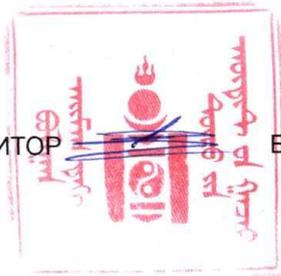
Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,

ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Б.ЭРДЭНЭ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Данс	Балансын зүйл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
I	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	72,134,973.41	109,508,262.54
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	33,409,992.55	69,477,631.98
311	Кассад байгаа бэлэн мөнгө		
312	Банканд байгаа бэлэн мөнгө	33,409,992.55	69,477,631.98
3121	Төгрөг	33,409,992.55	69,477,631.98
31211	Төрийн сангийн харилцах	33,409,992.55	69,477,631.98
314	Замд яваа мөнгөн хөрөнгө		
33	АВЛАГА		
34	УРЬДЧИЛГАА		
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	38,724,980.86	40,030,630.56
354	Хангамжийн материал	38,724,980.86	40,030,630.56
3541	Бичиг хэргийн материал	123,750.00	
3542	Аж ахуйн материал	35,783,005.11	35,387,415.11
3546	Хүнсний материал	2,818,225.75	4,643,215.45
II	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	435,423,924.90	409,337,540.36
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	435,423,924.90	409,337,540.36
392	Биет хөрөнгө	430,159,804.90	404,410,920.36
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	449,259,240.20	453,719,352.20
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-48,141,041.17	-69,045,664.49
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	23,918,357.98	23,918,357.98
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-12,787,444.63	-17,720,339.01
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	45,536,409.50	45,536,409.50
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-30,066,236.98	-34,464,715.82
39217	Ном	2,440,520.00	2,467,520.00
393	Биет бус хөрөнгө	5,264,120.00	4,926,620.00
39301	Программ хангамж	1,350,000.00	1,350,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-675,000.00	-1,012,500.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	4,589,120.00	4,589,120.00
III	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	507,558,898.31	518,845,802.90
IV	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		949,500.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		949,500.00
413	Өглөг		949,500.00
4132	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг		949,500.00
V	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	507,558,898.31	517,896,302.90
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	507,558,898.31	517,896,302.90
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	445,384,831.62	445,384,831.62
511001	Улсын төсвийн оруулсан хөрөнгө		
512	Хуримтлагдсан үр дүн	-48,204,976.70	-37,867,572.11
5121	Өмнөх үеийн үр дүн	-48,204,976.70	-48,204,976.70
5122	Тайлант үеийн үр дүн		10,337,404.59
513	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	110,379,043.39	110,379,043.39
VI	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	507,558,898.31	518,845,802.90

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	523,609,800.00	422,282,262.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	3,251,300.00	12,577,062.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	3,251,300.00	12,577,062.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө		4,460,112.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	3,251,300.00	8,116,950.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	520,358,500.00	409,705,200.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	481,559,000.00	374,170,900.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	280,676,900.00	374,170,900.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	200,882,100.00	
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого		
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	38,799,500.00	35,534,300.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	38,799,500.00	35,534,300.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	322,799,212.65	411,944,857.41
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	322,799,212.65	411,944,857.41
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	322,787,640.68	409,982,436.06
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	191,801,468.00	246,422,523.00
210101	Үндсэн цалин	146,021,858.00	182,675,209.00
210102	Нэмэгдэл	36,801,394.00	57,296,090.00
210104	Урамшуулал	8,978,216.00	6,451,224.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	23,976,679.48	30,791,911.07
210201	Тэтгэврийн даатгал	16,326,637.26	20,945,914.85
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,920,780.81	2,464,225.23
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,529,904.66	1,971,380.17
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	374,595.13	481,940.36
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,824,761.62	4,928,450.46
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	26,419,146.00	30,371,878.65
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,957,274.00	3,023,656.65
210302	Түлш, халаалт	23,630,464.00	26,584,272.00
210303	Цэвэр, бохир ус	831,408.00	763,950.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	6,653,629.92	8,321,090.00
210401	Бичиг хэрэг	22,700.00	
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	62,750.00	
210408	Бараа материал акталсны зардал	6,568,179.92	8,321,090.00
2105	Норматив зардал	28,662,727.90	42,025,766.80
210502	Хоол, хүнс	28,662,727.90	42,025,766.80
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,199,960.00	

Булган аймгийн Сайхан сумын цэцэрлэгийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн аудитын хураангуй тайлан

210604	Урсгал засвар	1,199,960.00	
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	590,000.00	776,100.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	590,000.00	776,100.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	43,484,029.38	51,273,166.54
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	6,481,264.00	18,371,020.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,643,586.00	2,328,650.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	35,359,179.38	30,573,496.54
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	11,571.97	1,962,421.35
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг		
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	11,571.97	1,962,421.35
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	11,571.97	1,962,421.35
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	200,810,587.35	10,337,404.59
V	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	200,810,587.35	10,337,404.59

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	520,358,500.00	409,705,200.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	520,358,500.00	409,705,200.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	481,559,000.00	374,170,900.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	280,676,900.00	374,170,900.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	200,882,100.00	
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	38,799,500.00	35,534,300.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	38,799,500.00	35,534,300.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	286,066,407.45	373,610,560.57
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	286,066,407.45	373,610,560.57
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	286,054,835.48	371,648,139.22
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	191,801,468.00	246,422,523.00
210101	Үндсэн цалин	146,021,858.00	182,675,209.00
210102	Нэмэгдэл	36,801,394.00	57,296,090.00
210104	Урамшуулал	8,978,216.00	6,451,224.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	23,976,679.48	30,791,911.07
210201	Тэтгэврийн даатгал	16,326,637.26	20,945,914.85
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,920,780.81	2,464,225.23
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,529,904.66	1,971,380.17
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	374,595.13	481,940.36
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,824,761.62	4,928,450.46
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	26,419,146.00	30,371,878.65
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,957,274.00	3,023,656.65
210302	Түлш, халаалт	23,630,464.00	26,584,272.00
210303	Цэвэр, бохир ус	831,408.00	763,950.00

Булган аймгийн Сайхан сумын цэцэрлэгийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн аудитын хураангуй тайлан

2104	Хангамж, бараа материалын зардал	62,750.00	
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	62,750.00	
2105	Норматив зардал	28,608,782.00	42,901,256.50
210502	Хоол, хүнс	28,608,782.00	42,901,256.50
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,199,960.00	3,200,000.00
210604	Урсгал засвар	1,199,960.00	3,200,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	590,000.00	776,100.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	590,000.00	776,100.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	13,396,050.00	17,184,470.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	10,404,000.00	14,856,270.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,992,050.00	2,328,200.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	11,571.97	1,962,421.35
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	11,571.97	1,962,421.35
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	11,571.97	1,962,421.35
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	234,292,092.55	36,094,639.43
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)		27,000.00
	Дотоод эх үүсвэрээр		27,000.00
222001	Тоног төхөөрөмж		27,000.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)		-27,000.00
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	234,292,092.55	36,067,639.43
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		33,409,992.55
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		69,477,631.98

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Д/Д	Үзүүлэлт	Засгийн газрын сан	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	ЗГ-н хувь оролцооны дүн
10	2022 оны 12-р сарын 31-ны үлдэгдэл	445,384,831.62	110,379,043.39	-48,204,976.70	507,558,898.31
17	Тайлант үеийн үр дүн			10,337,404.59	10,337,404.59
19	2023 оны 12-р сарын 31-ны үлдэгдэл	445,384,831.62	110,379,043.39	-37,867,572.11	517,896,302.90

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Д/Д	Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү дүн	Хувь
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл					
2	71801 - СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛ					
2	80111 - ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ТОГТМОЛ ЗАРДАЛ					
2	1220	Тусламжийн орлого	36,284,300.00	35,534,300.00	750,000.00	97.93
3	122005	Төсвөөс санхүүжих	36,284,300.00	35,534,300.00	750,000.00	97.93
4	2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	33,084,300.00	30,371,878.65	2,712,421.35	91.8
5	210301	Гэрэл, цахилгаан	5,300,000.00	3,023,656.65	2,276,343.35	57.05
6	210302	Түлш, халаалт	26,584,300.00	26,584,272.00	28	100
7	210303	Цэвэр, бохир ус	1,200,000.00	763,950.00	436,050.00	63.66
8	2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,200,000.00	3,200,000.00		100
9	210604	Урсгал засвар	3,200,000.00	3,200,000.00		100
10	261090	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		1,962,421.35	-1,962,421.35	
11	81605 - ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ					
11	1220	Тусламжийн орлого	1,164,100.00	1,164,100.00		100
12	122005	Төсвөөс санхүүжих	1,164,100.00	1,164,100.00		100
13	2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,164,100.00	1,164,100.00		100
14	210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,164,100.00	1,164,100.00		100
15	81807 - ЦЭЦЭРЛЭГИЙН ХҮҮХДИЙН ХООЛ					
15	1220	Тусламжийн орлого	47,164,100.00	42,755,900.00	4,408,200.00	90.65
16	122005	Төсвөөс санхүүжих	47,164,100.00	42,755,900.00	4,408,200.00	90.65
17	2105	Норматив зардал	47,164,100.00	39,403,009.50	7,761,090.50	83.54
18	210502	Хоол, хүнс	47,164,100.00	39,403,009.50	7,761,090.50	83.54
19	81816 - ЗӨВ МОНГОЛ ХҮҮХЭД ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР					
19	1220	Тусламжийн орлого	3,472,400.00	3,472,400.00		100
20	122005	Төсвөөс санхүүжих	3,472,400.00	3,472,400.00		100
21	2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,472,400.00	3,472,000.00	400	99.99
22	210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,472,400.00	3,472,000.00	400	99.99
23	81823 - БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГЫН БАГШ АЖИЛЧДЫН МЭРГЭЖИЛ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ					
23	1220	Тусламжийн орлого	1,164,100.00	1,164,100.00		100
24	122005	Төсвөөс санхүүжих	1,164,100.00	1,164,100.00		100
25	2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,164,100.00	1,164,100.00		100
26	210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,164,100.00	1,164,100.00		100
27	81832 - НҮҮДЛИЙН БҮЛЭГТ ХАМРУУЛАХ					
27	1220	Тусламжийн орлого	21,785,300.00	21,785,300.00		100
28	122005	Төсвөөс санхүүжих	21,785,300.00	21,785,300.00		100
29	2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	10,651,000.00	7,611,786.00	3,039,214.00	71.47
30	210101	Үндсэн цалин	8,411,600.00	7,611,786.00	799,814.00	90.49
31	210102	Нэмэгдэл	2,239,400.00		2,239,400.00	
32	2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	1,331,300.00	1,227,775.63	103,524.37	92.22
33	210201	Тэтгэврийн даатгал	905,300.00	834,887.43	70,412.57	92.22

Булган аймгийн Сайхан сумын цэцэрлэгийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн
санхүүгийн аудитын хураангуй тайлан

34	210202	Тэтгэмжийн даатгал	106,500.00	98,222.05	8,277.95	92.23
35	210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	85,200.00	78,577.63	6,622.37	92.23
36	210204	Ажилгүйдлийн даатгал	21,300.00	19,644.42	1,655.58	92.23
37	210205	Эрүүл мэндийн даатгал	213,000.00	196,444.10	16,555.90	92.23
38	2105	Норматив зардал	6,791,400.00	3,498,247.00	3,293,153.00	51.51
39	210502	Хоол, хүнс	6,791,400.00	3,498,247.00	3,293,153.00	51.51
40	2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,011,600.00	3,011,600.00		100
41	210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,011,600.00	3,011,600.00		100
42	81834 - БОЛОВСРОЛЫН СТАНДАРТ, СУРГАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ					
42	1220	Тусламжийн орлого	269,164,700.00	240,719,200.00	28,445,500.00	89.43
43	122005	Төсвөөс санхүүжих	269,164,700.00	240,719,200.00	28,445,500.00	89.43
44	2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	231,100,900.00	189,615,813.00	41,485,087.00	82.05
45	210101	Үндсэн цалин	160,707,000.00	138,642,275.00	22,064,725.00	86.27
46	210102	Нэмэгдэл	69,193,500.00	49,710,890.00	19,482,610.00	71.84
47	210104	Урамшуулал	1,200,400.00	1,262,648.00	-62,248.00	105.19
48	2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	28,888,000.00	23,652,157.95	5,235,842.05	81.88
49	210201	Тэтгэврийн даатгал	19,643,800.00	16,088,117.66	3,555,682.34	81.9
50	210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,310,900.00	1,892,719.69	418,180.31	81.9
51	210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,848,900.00	1,514,175.76	334,724.24	81.9
52	210204	Ажилгүйдлийн даатгал	462,200.00	371,705.46	90,494.54	80.42
53	210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,622,200.00	3,785,439.38	836,760.62	81.9
54	2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	776,100.00	776,100.00		100
55	210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	776,100.00	776,100.00		100
56	2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	8,399,700.00	8,399,670.00	30	100
57	210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	6,071,500.00	6,071,470.00	30	100
58	210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,328,200.00	2,328,200.00		100
59	81835 - СУРГАЛТЫН ХЭВИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ ХАНГАХ					
59	1220	Тусламжийн орлого	63,666,000.00	63,109,900.00	556,100.00	99.13
60	122005	Төсвөөс санхүүжих	63,666,000.00	63,109,900.00	556,100.00	99.13
61	2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	57,124,900.00	49,194,924.00	7,929,976.00	86.12
62	210101	Үндсэн цалин	35,719,000.00	36,421,148.00	-702,148.00	101.9
63	210102	Нэмэгдэл	17,292,200.00	7,585,200.00	9,707,000.00	43.86
64	210104	Урамшуулал	4,113,700.00	5,188,576.00	-1,074,876.00	126.1
65	2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	6,541,100.00	5,911,977.49	629,122.51	90.38
66	210201	Тэтгэврийн даатгал	4,447,700.00	4,022,909.76	424,790.24	90.45
67	210202	Тэтгэмжийн даатгал	523,600.00	473,283.49	50,316.51	90.39
68	210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	418,700.00	378,626.78	40,073.22	90.43
69	210204	Ажилгүйдлийн даатгал	104,700.00	90,590.48	14,109.52	86.52
70	210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,046,400.00	946,566.98	99,833.02	90.46
71	БУСАД ЭХ ҮҮСВЭР					

72	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		33,409,992.55	-	33,409,992.55
73	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		69,477,631.98	-	69,477,631.98
74	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ				

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 4,597.8 мянган төгрөгийн зөрчил¹ илэрснээс, 150.0 мянган төгрөгийн 1 төлбөрийн акт тогтоож, 4,447.8 мянган төгрөгийн 4 зөвлөмж өгсөн.

3.1 Төлбөрийн акт

Тус цэцэрлэгийн цалингийн зардалд хяналт хийхэд шалгуур үзүүлэлтгүйгээр, үндэслэлгүйгээр тогоочид ур чадварын нэмэгдэл олгосон 150.0 мянган төгрөгийн ур чадварын нэмэгдэл тооцон олгосон байна.

Энэ нь Засгийн газрын 2018 оны 382 тушаалын 4 хавсралт "Төрийн үйлчилгээний албан хаагчид ур чадварын нэмэгдэл олгох журам", Хүн амын бодлого, хөдөлмөрийн сайд, сангийн сайдын хамтарсан 1996 оны 63/104 тоот тушаалын "Төрийн үйлчилгээний албаны түгээмэл мэргэжлийн албан хаагчдад ур чадварын нэмэгдэл олгох журам"-ыг зөрчсөн нь нийцсэн бөгөөд зохистой батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэлт: Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.3.5-д "бүртгэл, тооцоог зөрүүтэй тооцоолсноос үр дагавар үүссэн." гэж заасны дагуу төлбөрийн акт тогтоохоор шийдвэрлэв.

3.2 Албан шаардлага

Аудитаар албан шаардлага хүргүүлээгүй байна.

3.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Бараа материалтай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Үндсэн хөрөнгийн дансанд элэгдлээрээ өртгөө бүрэн нөхсөн тэг үлдэгдэлтэй 28 нэр төрлийн 57 ширхэг тавилга эд хогшил, 6 нэр төрлийн 7 ширхэг тоног төхөөрөмж бүртгэлтэй байна.

Энэ нь Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолын 7 дугаар зүйлийн 7.1-д "Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь эзэмшилдээ байгаа илүүдэл эд хөрөнгө болон элэгдэл хорогдлын шимтгэлээр анхны үнийг нөхсөн, түүнчлэн нөхөөгүй боловч гэмтэж засаж сэлбээд өөр зориулалтаар ашиглаж болох эд хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа болон үнийг шинэчлэн тогтоох саналыг бэлтгэн Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлж

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Булган аймгийн Сайхан сумын цэцэрлэгийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн аудитын хураангуй тайлан

шийдвэрлүүлнэ.” гэсэн заалт зөрчигдөж байгаа нь нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгаа тул зөвлөмж өгөв.

Өгсөн зөвлөмж: Цаашид эд хөрөнгийн ашиглалт, хадгалалтад хяналт тавьж, элэгдлээрээ өртгөө бүрэн нөхсөн цаашид ашиглах боломжтой эд хөрөнгүүдийг дахин үнэлэх.

2. Шилэн данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Тайлангийн хугацааны эцэст 949.5 мянган төгрөгийн өглөгийн үлдэгдэлтэй байгаа нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.8 -д "Төсвийг зохистой удирдаж өр авлага үүсгэхгүй байх" гэсэн заалт зөрчиж байгаа нь нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгаа учраас зөвлөмж хүргүүлж байна.

Өгсөн зөвлөмж: Цаашид холбогдох хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэн ажиллах

3. Хөтөлбөр арга хэмжээтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Гэр цэцэрлэгийн үйл ажиллагаанд зарцуулсан 3 498.3 мянган төгрөгийн хүнсний материалын анхан шатны баримт шаардлага хангахгүй батлагдсан технологийн карт байхгүй, нярвын зарлага өдөрлөг, хоолны цэстэй тохирохгүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.7-д "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно" гэсэн заалтыг зөрчиж байгаа нь нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгаа учраас зөвлөмж хүргүүлж байна.

Өгсөн зөвлөмж: Цаашид холбогдох хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэн ажиллах

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2024 оны 06 дугаар сарын 20 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс										
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн	
Цалин хөлстэй холбоотой	1	150.0	1	150.0									
Бараа материалтай холбоотой	1	4,643.2					1	4,643.2					
Үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой	1	-					1	-					

Булган аймгийн Сайхан сумын цэцэрлэгийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн аудитын хураангуй тайлан

Авлага, өглөгтэй холбоотой	1	949.5				1	949.5				
Дүн	4	5,742.7	1	150.0		3	5,592.7				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Шилэн данстай холбоотой	1	-					1	-
Дүн	1	-					1	-
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Нийт дүн	1	-					1	-

5. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
A	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	1	1			1			
2	Төсөл, хөтөлбөр								
3	ЗГТС								
4	ТТЗ								
5	ТЕЗ								
	НИЙТ	1	1			1			